

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 20 051.079 Прикарпатського
національного університету
імені Василя Стефаника
доктору економічних наук,
професору,
Сас Людмилі Степанівні

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію ІВАНІВ СОФІЇ ІВАНІВНИ
на тему “Організаційно-економічний механізм формування та
використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств”,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 – економіка

Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими
програмами, планами, темами

В сучасних глобалізаційних та динамічних умовах розвитку науково-технічного прогресу аграрна галузь потребує модернізації системи ресурсного потенціалу, становлення й утвердження кооперативних відносин, формування прогнозованої та структурованої за цілями й інструментами дієвої моделі розвитку аграрної сфери. Це важлива проблема, яку потрібно вирішувати комплексно, удосконалюючи організацію ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств. З огляду на це, дослідження проблеми використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств за сучасних умов функціонування суб'єктів господарювання аграрної галузі є актуальним.

Дисертаційна робота С.І. Іванів спрямована на теоретико-практичну оцінку засад стану та перспектив організаційно-економічного механізму формування та використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств, а також розроблення пропозицій, концептуальних орієнтирів вирішення проблем наявних у цьому секторі.

Дисертаційна робота виконана згідно з тематичними планами наукових

досліджень «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», зокрема за такою темою: «Розробка організаційно-економічного механізму удосконалення функціонування виробничо-господарських структур регіону» (номер держреєстрації 0111U000875, 01.2011-12.2025 рр., керівник Баланюк І. Ф.), у межах якої автором проаналізовано основні показники впливу на використання ресурсного потенціалу та розроблено прогноз виробництва сільськогосподарських культур у сільськогосподарських підприємствах на перспективу.

Загальна оцінка змісту роботи

Дисертаційне дослідження Іванів.С.І. на тему «Організаційно-економічний механізм формування та використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств» містить анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел і додатки. Мова відображення дисертації – українська, стиль – науковий, робота відповідає вимогам, які висуваються до праць даного напрямку. Ознайомившись зі змістом дисертаційної роботи, очевидно, що дослідженню властива послідовність та логічна структурованість. Визначені завдання розкривають тему та відповідають меті дисертаційної роботи. Поставленні завдання містять чіткий взаємозв'язок із пунктами змісту, елементами новизни та висновками.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність

Сформульовані і представлені в дисертації наукові положення, висновки і рекомендації є достатньо обґрунтованими і достовірними. Робота характеризується логічним і послідовним викладом дисертантом теоретичних, методичних положень, результатів емпіричного й статистичного аналізу процесів, які задіяні в механізмах формування та використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Необхідно відзначити глибоке опрацювання дисертантом праць вчених, які досліджували проблеми використання ресурсного потенціалу

сільськогосподарських підприємств, з урахуванням специфіки галузі. Окрім того, обґрунтованість виконаного дослідження підтверджується належним вивченням вітчизняної законодавчої та нормативної бази, яка визначає ключові засади модернізації організаційно-економічного механізму використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Дисертантом використано значну кількість інформації, джерелами якої послужили офіційні дані органів статистики, виконавчої влади, особисті спостереження, дані обстеження діяльності окремих суб'єктів господарювання аграрної галузі. В процесі проведення дослідження використано широкий спектр загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: порівняльний аналіз; логіко-семантичний; історичний; аналізу і синтезу, системно-аналітичний та ін.

Результати дослідження вдало оформлені і представлені у таблицях, рисунках, додатках. Результати апробовані через публікацію матеріалів у спеціалізованих вітчизняних та зарубіжних рецензованих наукових фахових виданнях, а також оприлюднені у матеріалах науково-практичних конференцій.

Висновки до розділів та загальні висновки до дисертаційної роботи характеризуються належним рівнем обґрунтованості. Вони відображають основні засади і напрями вирішення науково-практичного завдання щодо удосконалення організаційно-економічного механізму формування та використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Наукова новизна одержаних результатів ґрунтується в науково-практичному і методичному висвітленні теоретичних положень та векторів оптимізації організаційно-економічного механізму формування та використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Наукова новизна результатів дослідження обґрунтовується в таких положеннях:

удосконалено:

– методику класифікації складових ресурсного потенціалу, акцентуючи увагу на імплементації інформаційно-забезпечувальної складової, як масиву

нормативно-законодавчої бази, інструкцій, що регулюють технологію виробничих процесів у рослинницькій та тваринницькій галузях;

– перелік визначальних елементів структури ресурсного потенціалу, до якого включено: виробничо-майновий, природно-ресурсний, інтегрально-трудоий та інші ефективна взаємодія яких здатна забезпечити продуктивну діяльність сільськогосподарських підприємств;

– модель прогнозування обсягів виробництва, завдяки ретроспективному аналізу таких показників: енергетичних потужностей, кількості підприємств, кількості працівників, посівної площі сільськогосподарських культур;

набули подальшого розвитку:

– визначення потенціалу, управлінських навиків, компетентно-досвідних переваг, які в симбіозі забезпечують очікуваний фінансовий результат, високу конкурентоспроможність, соціальний ефект для громади;

– визначення змісту поняття «ресурсний потенціал», розуміючи його як підвид системи ресурсів (матеріальних, природних, фінансових, інтелектуальних, інформаційних та соціальних);

– пропозиції трансформації організаційно-правової форми сільськогосподарських підприємств в кластери, кооперативи, що обумовлює перспективу впровадження сільського зеленого туризму, об'єднані можливості формування ресурсної бази.

Практичне значення отриманих результатів

Результати дисертаційної роботи С.І. Іванів мають важливе значення для теорії та практики забезпечення ефективного розвитку сільськогосподарських підприємств шляхом оптимізації організаційно-економічного механізму використання їх ресурсного потенціалу.

Теоретичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає, перш за все, у виокремленні нових принципів і удосконаленні засад регуляторних механізмів з урахуванням перспективних напрямів на базі сформованої кадрової, інвестиційної, облікової політики. Практичне значення наукових результатів дисертації полягає у можливості їх використання

керівництвом територіальних громад, науковими установами, відділами агропромислових управлінь обласних та районних адміністрацій. Зазначений аспект практичної цінності результатів роботи автора забезпечено довідками про їх впровадження і використання:

– пропозиції з матеріалів дослідження були використані у процесі розробки стратегічних програм щодо удосконалення управління агропродовольчим виробництвом у Івано-Франківській області, зокрема окремі результати були впроваджені у Плані заходів з реалізації Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2023 роки (довідка №275/01-14/01 від 31.12.2021р.);

– розробки з дисертаційного дослідження щодо механізму формування та використання ресурсного потенціалу використовуються у практичній діяльності фермерського господарства «Персей Агро» (довідка №9 від 12.05.2023р.);

– науково-практичні результати дисертаційного дослідження використовуються у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника при викладанні дисциплін «Внутрішньогосподарський контроль», «Оподаткування суб'єктів господарювання» (довідка № 03.04-29/08 від 08.06.2023р.).

Повнота викладення положень дисертації в опублікованих працях

Основні теоретичні положення і висновки дисертаційного дослідження були апробовані на міжнародних і вітчизняних науково-практичних заходах, зокрема: Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку агро- та електроінженерії»: (Бережани, 2020р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Національні і світові тенденції розвитку обліку, оподаткування та контролю» (Одеса, 2020р.); VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Перспективи розвитку освіти, науки і бізнесу в глобальному середовищі» (Тернопіль, 2020р.); Міжнародній науковій інтернет-конференції «Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення» (Тернопіль, 2021р.); Міжнародній

науково-практичній конференції «Проблеми та перспективи розвитку економіки: світові та національні аспекти» (Одеса, 2022р.).

Основні положення і результати дослідження висвітлено в 11 наукових працях: 3 одноосібних наукових статтях та 3 наукових статтях у співавторстві, 1 наукова стаття – у науковому періодичному виданні іншої держави; 5 – публікації апробаційного характеру.

Публікації С.І. Іванів у повній мірі розкривають основні результати дослідження, викладені у дисертації.

Оцінка викладення й оформлення дисертації

Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Наукова робота містить 27 таблиць, 44 рисунки, 4 додатки. Список використаних джерел налічує 175 найменувань на 20 сторінках. Додатки займають 16 сторінок.

Одержані автором результати дослідження з теорії і практики характеризують високий рівень вирішення проблем обґрунтування теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій організаційно-економічного механізму формування та використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств. Вони доведені до впровадження у якості методичних і практичних розробок.

Дискусійні положення та зауваження по змісту дисертаційної роботи

Поряд із зазначеними позитивними сторонами дисертаційної роботи, вона містить певні дискусійні положення, зокрема:

1. Автором запропоновано перехід малих та середніх сільськогосподарських підприємств до інтеграційних структур. Вважаємо, що варто долучити до таких процесів і мікропідприємства.

2. Робота суттєво виграла, якщо б у ній було проаналізовано такий елемент ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств як капітальні інвестиції (за необхідності, з урахуванням інтегрального дефлятора).

3. На рис. 2.11 автором відокремлено «виробничий підрозділ» та

«підрозділ зберігання» у внутрішній інституційній системі. Вважаємо, що за такого поділу доцільно дану модель доповнити «матеріально-технічним підрозділом».

Загальний висновок

Дисертаційна робота С.І. Іванів на тему «Організаційно-економічний механізм формування та використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств» є завершеним і логічно побудованим дослідженням, має достатньо високий теоретичний, методичний та практичний рівень. Представлені результати досліджень утворені у відповідності та з дотриманням принципів академічної доброчесності.

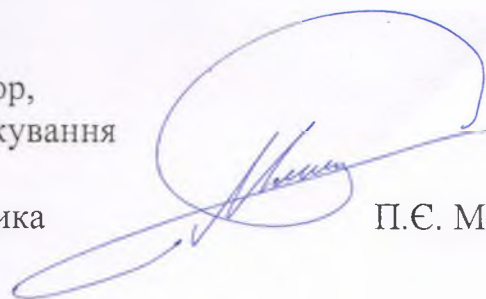
Основні наукові положення, висновки та практичні рекомендації базуються на матеріалах власних досліджень автора, логічно витікають з матеріалів дисертації і є науково обґрунтованими, чітко сформульованими та містять нові важливі науково-практичні узагальнення. Висновки відповідають завданням, новизні та змісту роботи, випливаючи з її основних положень, а результати дослідження відображені в опублікованих працях достатньо повно.

Загалом дисертаційна робота є цілісною і завершеною працею, виконаною автором особисто у відповідності з поставленою метою та визначеними завданнями. Винесені на захист наукові положення, висновки і пропозиції в комплексі розв'язують важливе завдання організації механізму формування та використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств. Дисертація відповідає затвердженним вимогам Наказу МОН України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами), вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року №261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року №283), вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами від 21.03.2022 р. №341). Подана дисертаційна робота є завершеним дослідженням, в процесі якого отримано нові обґрунтовані результати, що мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, а її авторка С.І. Іванів заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 – Економіка.

Рецензент

Доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

П.Є. Матковський

